

**Motion: Socioekonomiska faktorerers påverkan på
medellivslängden**

10

Handlingar i ärendet:

Landstingsstyrelsens skrivelse till landstingsfullmäktige

Yttrande från Hälso- och sjukvårdsutskottet Jönköping

Protokollsutdrag från Hälso- och sjukvårdsutskottet Jönköping 2013-03-07

Motion från Kristina Winberg, Sverigedemokraterna

Landstingsfullmäktige

Motion: Socioekonomiska faktorer påverkan på medellivslängden

I en motion till landstingsfullmäktige yrkar Kristina Winberg,
Sverigedemokraterna

att Landstingsfullmäktige uppdrar åt folkhälsoavdelningen inom vårt landsting att undersöka och redovisa överlevnad i de tolv vanligaste cancerformerna utifrån utbildnings- och inkomstnivå för patienter inom Landstingets upptagningsområde.

att landstingsfullmäktige uppdrar åt folkhälsoavdelningen vid vårt landsting att redovisa de åtgärder man vidtar för att minska sociala skillnader i ohälsa.

Hälso- och sjukvårdsutskottet Jönköping har avgivit yttrande.

Landstingsstyrelsen behandlade ärendet 2013-06-11.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att motionen avslås.

LANDSTINGSSTYRELSEN

Håkan Jansson
Landstingsstyrelsens ordförande

Agneta Jansmyr
Landstingsdirektör

Landstingsfullmäktige

Motion: Socioekonomiska faktorer påverkan på medellivslängden

I en motion till landstingsfullmäktige yrkar Kristina Winberg, sverigedemokraterna

- att Landstingsfullmäktige uppdrar åt folkhälsoavdelningen inom vårt landsting att undersöka och redovisa överlevnad i de tolv vanligaste cancerformerna utifrån utbildnings- och inkomstnivå för patienter inom Landstingets upptagningsområde.
- att Landstingsfullmäktige uppdrar åt Folkhälsoavdelningen vid vårt landsting att redovisa de åtgärder man vidtar för att minska sociala skillnader i ohälsa

Motionen har remitterats till Hälso- och sjukvårdsutskottet Jönköping för yttrande.

Utskottets beredning

Under beredningen av motionen har utskottet bland annat träffat företrädare för folkhälsosektionen och onkologkliniken. Utskottet har även tagit del av sammanfattande delar av rapporten Cancer i Sverige, som undersöker geografiska och socioekonomiska skillnader i insjuknande och överlevnad av cancer i Sverige.

Rapporten beskriver att insjuknandet i cancer liknar det som finns i resten av den industrialiserade västvärlden. Vi har bland den högsta överlevnaden för nästan samtliga tumörformer. Variationen i insjuknande är liten men det finns variation för två cancerformer där det förebyggande arbetet har stor betydelse till exempel och malignt melanom.

Det finns skillnader mellan olika socioekonomiska grupper i andelen som insjuknar i lungcancer, malignt melanom, bröstcancer och prostatacancer. Skillnaderna är kända sedan länge och förklaras framförallt av skillnader i rökvanor, solande, mammografi och PSA-screening mellan grupperna. Samtliga av dessa bakomliggande faktorer går att påverka.

Det finns även skillnader i överlevnad mellan grupperna, rapporten beskriver annan sjuklighet och hur framskriden tumören var vid diagnosen. Samtidigt understryks att ytterligare analys behövs, samt att insatser som utbyggd rådgivning och diagnostik liksom förstärkt stöd under och efter behandling sannolikt behövs. Utskottet instämmer i dessa slutsatser och förutsätter att de inryms i utvecklingsarbetet i regionalt cancercentrums Sydöst, där Landstinget i Jönköpings län ingår. Regionalt cancercentrum arbetar bland annat inom utvecklingsområdena folkhälsa och prevention, diagnostisering, läkemedel och delaktiga patienter.

Utskottet konstaterar att det inte är möjligt att genomföra en studie av överlevnad av de tolv vanligaste cancerformerna utifrån utbildnings- och inkomstnivå i vårt eget landsting. Detta på grund av att antalet patienter skulle bli så litet att det inte blir möjligt att dra några slutsatser. Att öka gruppernas storlek genom att öka mätperioden med ett antal år är inte heller möjligt eftersom behandlingsformerna förändras så snabbt att det riskerar att påverka utfallet.

Landstingets folkhälsosektion arbetar med att förbättra befolkningens hälsa och minska skillnader i hälsa i länet. En utgångspunkt för det arbetet är folkhälsoövervakningen med rapportering uppdelat på kön, ålder, socioekonomiska faktorer och etnicitet för att påvisa skillnader mellan grupper. Man arbetar också med att stötta vårdcentralerna i genomförande och uppföljning av hälsosamtal för 40-, 50- och 60-åringar. Hälsosamtalen har i andra sammanhang visat sig nå alla socio-ekonomiska grupper i liknande utsträckning. Sektionen och ett antal vårdcentraler i länet är med i ett forskningsprojekt med syftet att studera orsaker till socioekonomiska skillnader i hälsa. Hälsosamtal erbjuds även förstagångsföräldrar och ambitionen är att alla föräldrar, oavsett språk ska erbjudas hälsosamtal, med hjälp av tolk om så behövs.

Folkhälsosektionen anordnar utbildningar för primärvårdens personal om Socialstyrelsens riktlinjer för levnadsvanor gällande fysisk aktivitet, tobak, alkohol och matvanor

Under 2013 kommer sektionen förnya sin samverkan med länets kommuner kring det gemensamma folkhälsoarbetet. Man kommer då i ökad utsträckning ta hänsyn till dels geografiska skillnader i behoven dels skillnader mellan olika grupper.

Utskottet konstaterar att det inte är möjligt att genomföra en studie av sociala skillnader i cancerdödlighet i länet, däremot gör man redan undersökningar av bakomliggande faktorer till insjuknande t.ex. rökning.

Det är viktigt att Landstinget använder sig av dessa resultat liksom av de nationella kunskaperna om sociala skillnader i ohälsa för att förbättra såväl det förebyggande arbetet som cancervården.

Förslag till beslut

Med hänvisning till vad som redovisats ovan föreslår utskottet att fullmäktige beslutar

att motionen avslås.

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSUTSKOTTET JÖNKÖPING

Urban Blomberg
Ordförande

Charlotte Jerkelund
Utskottssekreterare

Hälsa- och sjukvårdsutskottet Jönköping 13-22

Tid: 2013-03-07, 10:00-15:40

Plats: Landstingets kansli, sal A

§13 *Motion: Socioekonomiska faktorerers påverkan på medellivslängden*

I en motion till landstingsfullmäktige yrkar Kristina Winberg, sverigedemokraterna

- att Landstingsfullmäktige uppdrar åt folkhälsoavdelningen inom vårt landsting att undersöka och redovisa överlevnad i de tolv vanligaste cancerformerna utifrån utbildnings- och inkomstnivå för patienter inom Landstingets upptagningsområde.

- att Landstingsfullmäktige uppdrar åt Folkhälsoavdelningen vid vårt landsting att redovisa de åtgärder man vidtar för att minska sociala skillnader i ohälsa

Motionen har remitterats till Hälsa- och sjukvårdsutskottet Jönköping för yttrande.

Under beredningen av motionen har utskottet bland annat träffat företrädare för folkhälsosektionen och onkologkliniken. Utskottet har även tagit del av sammanfattande delar av rapporten Cancer i Sverige, som undersöker geografiska och socioekonomiska skillnader i insjuknande och överlevnad av cancer i Sverige.

Efter beredning i planeringsgruppen finns ett förslag till yttrande.

Per Svenhall (SD) yrkar bifall till motionen.

Annika Nordin (S) yrkar bifall till planeringsgruppens förslag.

Utskottet beslutar

- att yttra sig i enlighet med planeringsgruppens förslag och därmed föreslå att fullmäktige avslår motionen.

Per Svenhall (SD) reserverar sig till förmån för eget yrkande.

Hälsa- och sjukvårdsutskottet Jönköping 13-22

Tid: 2013-03-07, 10:00-15:40

Vid protokollet

Charlotte Jerkelund

Justeras

Urban Blomberg

Rachel de Basso

Rätt utdraget,
Intygar

Charlotte Jerkelund

Jönköping 5 april 2012

Motion Sverigedemokraterna

Landstingsfullmäktige Jönköpings län

Socioekonomiska faktorerers påverkan på medellivslängden

Två personer som drabbas av samma sjukdom kan ha olika förutsättningar att överleva. För till exempel de drygt 50 000 personer som varje år får cancer i Sverige kan utbildningsnivå eller inkomst ha betydelse. Det går att se tydliga samband mellan hur länge vi lever och vår utbildning. Enligt en rapport från Socialstyrelsen är det fler lågutbildade som dör en för tidig död än högutbildade. Dödligheten är mer än dubbelt så hög i åldrarna 30-64 år bland dem som bara har grundskola jämfört med dem som har eftergymnasial utbildning. Fler lågutbildade dör i till exempel hjärt- och kärlsjukdomar och diabetes.

Våren 2011 presenterade Socialstyrelsen en rapport, där man tittat på de tolv vanligaste cancerformerna både utifrån regionala skillnader och även mellan personer med olika utbildningsnivå.

I rapporten gjordes en uppskattning av hur många för tidiga dödsfall som skulle kunna undvikas under förutsättning att det inte fanns några socioekonomiska eller regionala skillnader.

Analyserna visar att cirka 3000 dödsfall under en uppföljningsperiod om fem år skulle kunna undvikas om alla hade samma dödlighetsmönster som gruppen med hög socioekonomisk status.

Vad det gäller regionala skillnader är motsvarande siffra drygt 1400 dödsfall vilket visar att de socioekonomiska skillnaderna är större än de regionala skillnaderna.

Rapporten visar att den lågutbildade gruppen har tydligt sämre överlevnad i samtliga tolv cancerformer.

Regionalt onkologiskt centrum i Uppsala har tittat på dödligheten i bröst-, prostata-, lung-, tjock- och ändtarmscancer utifrån patienternas utbildning. I samtliga undersökta studier finner man en högre dödlighet bland lågutbildade. Forskarna tror att en rad samverkande faktorer ligger bakom skillnaderna, och de brukar diskutera utifrån en teori som talar om patienten, tumören och hälso- och sjukvårdssystemet.

Jönköping 5 april 2012

När det handlar om patienten så är grundförutsättningarna olika. En viktig faktor kan vara annan sjuklighet hos patienten, som gör att man klarar av cancer lite sämre eller att läkaren inte vågar behandla lika hårt.

Livsstil har betydelse, det vill säga om vi röker och hur vi motionerar och äter. Det är fastställt att övervikt påverkar prognosen negativt i vissa cancerdiagnoser som till exempel vid bröstcancer.

Att fler lågutbildade röker och är överviktiga är ett känt faktum, och det kan ha betydelse för hur man klarar en cancersjukdom.

Sjukvårdssystemet behöver anpassa information och prevention mer till olika gruppers behov, det är inte säkert att alla upplever att vården är tillgänglig. Det kan också vara så att vissa patientgrupper har större kunskap om sina rättigheter och är bättre på att tala för sig inför vården.

Redan för mer än 20 år sedan uppmärksammade Socialstyrelsen att det fanns sociala skillnader i ohälsa. Men trots att alla grupper i dag mår bättre, så kvarstår skillnaderna mellan grupperna.

Sverigedemokraterna yrkar därför

att Landstingsfullmäktige uppdrar åt folkhälsoavdelningen inom vårt landsting att undersöka och redovisa överlevnad i de tolv vanligaste cancerformerna utifrån utbildnings- och inkomstnivå för patienter inom Landstingets upptagningsområde.

att Landstingsfullmäktige uppdrar åt Folkhälsoavdelningen vid vårt landsting att redovisa de åtgärder man vidtar för att minska sociala skillnader i ohälsa

---

Kristina Winberg (SD)

Landstingsstyrelsen §§ 98-122

Tid: 2013-06-11, kl 13:00

Plats: Landstingets kansli, sal A

§ 105 *Motion: Socioekonomiska faktorerers påverkan på*

Dnr *medellivslängden*

LJ2012 I en motion till landstingsfullmäktige yrkar Kristina Winberg,
/497 Sverigedemokraterna

att Landstingsfullmäktige uppdrar åt folkhälsoavdelningen inom vårt landsting att undersöka och redovisa överlevnad i de tolv vanligaste cancerformerna utifrån utbildnings- och inkomstnivå för patienter inom Landstingets upptagningsområde.

att landstingsfullmäktige uppdrar åt folkhälsoavdelningen vid vårt landsting att redovisa de åtgärder man vidtar för att minska sociala skillnader i ohälsa.

Hälso- och sjukvårdsutskottet Jönköping har avgivit yttrande och föreslår att motionen avslås.

Beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att motionen avslås.

Utdrag: Landstingsfullmäktige

Vid protokollet

Siw Kullberg

Justeras

Håkan Jansson

Rune Backlund

Rätt utdraget,
Intygar

Lena Sandqvist